

ФИЛИП ГРУЈИЋ И ИВАН ЕРГИЋ

ЈЕЗИК КОПАЧКЕ

ЗАГРЕБАЧКО КАЗАЛИШТЕ МЛАДИХ (ХРВАТСКА)

ПЕТАК, 30. МАЈ

FILIP GRUJIĆ AND IVAN ERGIĆ

FOOTBALL BOOT TONGUE

ZAGREB YOUTH THEATRE (CROATIA)

FRIDAY, 30TH MAY

#22 TOMIĆ

♥
113

59%

#17 PASALIĆ

♥
110

59%

#16 MEDVEŠEK

♥
103

53%

#10 KORANI

♥
87

45%

#8 ŽIVOLIĆ

♥
92

50%

#4 RAMLJAK

♥
107

58%

Редитељ, драматург и избор музике:
БОРУТ ШЕПАРОВИЋ
Адаптација и контекстуализација текста: ФИЛИП РУТИЋ,
БОРУТ ШЕПАРОВИЋ
Сценографија, видео и мултимедија: МОНТАЖСТРОЈ
(МАТИЈА БЛАШКОВИЋ, КОНРАД МУЛВАЈ, БОРУТ ШЕПАРОВИЋ)
Костимографија: МАРТА ЖЕГУРА
Сарадница за сценски покрет: ТАМАРА ДЕСПОТ
Дизајн светла: АЛЕКСАНДАР ЧАВЛЕК, САША БОГОЈЕВИЋ
Дизајн звука: ЈАН КОЗУМПЛИК
Асистент драматурга: ФИЛИП РУТИЋ
Драмски педагог: ГРОЗДАНА ЛАЈИЋ ХОРВАТ

Улоге

Давид Половина: БЕРНАРД ТОМИЋ
Славен Матијевић, саиграч: УГО КОРАНИ
Љубомир (Љубо) Половина, отац: РАКАН РУШАИДАТ
Мирјана (Мира) Половина, мајка: ЛУЦИЈА ШЕРБЕЦИЈА
Анђела Видовић, девојка: НИКОЛИНА ПРКАЧИН
Милица (Мица) Јовановић, спонзоруша, помоћни тренер,
саиграчица Џесика Ковалски: АНЂЕЛА РАМЉАК
Марлен Шмит, психолог: ХРВОЈКА БЕГОВИЋ
Штефи Мут, новинарка: БАРБАРА ПРПИЋ
Кристијан Кајзер, тренер: ЗОРАН ЧУБРИЛО
Клупски лекар / саиграч Филип Винтер: ВЕДРАН ЖИВОЛИЋ
Хирург, саиграч Хасан Селчук: ИВАН ПАШАЛИЋ
Асистент хирурга, саиграч Томас Берман: ТОМА МЕДВЕШЕК
Дечак: ДУШАН УГРЕН (члан Театра младих „Мишоловка“, Нови Сад)

Представа траје 2 сата и 45 минута с паузом

Direction, dramaturge, and music selection:
BORUT ŠEPAROVIĆ
Adaptation and text contextualization: FILIP RUTIĆ and
BORUT ŠEPAROVIĆ
Set design, video, and multimedia: MONTAŽSTROJ (MATIJA
BLAŠKOVIĆ, KONRAD MULVAJ, and BORUT ŠEPAROVIĆ)
Costume design: MARTA ŽEGURA
Movement consultant: TAMARA DESPOT
Lighting design: ALEKSANDAR ČAVLEK, SAŠA BOGOJEVIĆ
Sound design: JAN KOZUMPLIK
Dramaturgy assistant: FILIP RUTIĆ
Drama teacher: GROZDANA LAJIĆ HORVAT

Cast

David Polovina: BERNARD TOMIĆ
Slaven Matijević, teammate: UGO KORANI
Ljubomir (Ljubo) Polovina, father: RAKAN RUSHAIDAT
Mirjana (Mira) Polovina, mother: LUCIJA ŠERBEDŽIJA
Anđela Vidović, girlfriend: NIKOLINA PRKAČIN
Milica (Mica) Jovanović, gold digger, assistant coach,
teammate Jessica Kowalski: ANĐELA RAMLJAK
Marlen Schmidt, psychologist: HRVOJKA BEGOVIĆ
Steffi Muth, journalist: BARBARA PRPIĆ
Christian Kaiser, coach: ZORAN ČUBRILO
Team doctor / teammate Philip Winter: VEDRAN ŽIVOLIĆ
Surgeon, teammate Hasan Selçuk: IVAN PAŠALIĆ
Surgical assistant, teammate Thomas Behrmann: TOMA MEDVEŠEK
Boy: DUŠAN UGREN (Youth Theater “Mišolovka”, Novi Sad)

The play is 2 hours and 45 minutes long, with an intermission

АУТОРИ

ФИЛИП ГРУИЋ: Фудбал је био окидач због којег смо хтели да пишемо овај текст, а илузорно је говорити о фудбалу само као о игри, без приче о томе што је иза тога – о профитабилном бизнису у којем нема баш толико времена ни места за сентименталност, приврженост и љубав. Како се млади човек сналази у таквом свету? Било нам је занимљиво да видимо како млади фудбалер проматра тај свет у који упада – као играч или као само машина која пуно зарађује – али и како њега проматра околина. Мислим да се не може говорити о фудбалу, а истовремено не говорити о притиску, о менталном здрављу. Када неко има толику медијску пажњу као што је имају фудбалери, у врло израженом маскулином свету у којем је срамота признати да си лоше, када њихове речи могу допрети до публике до које позориште никада неће моћи, прича о менталном здрављу добија сасвим другу конотацију. Било нам је битно да суочимо та два света и покажемо да има места за оба – и за суровост и за нежност, а све то кроз једну интимну причу младог фудбалера који се бори с депресијом након што је потписао уговор за врло добар европски клуб и наизглед остварио свој сан, али и сан 99 одсто фудбалера који то нису успели.

Филип Груић (Нови Сад, 1995)

Дипломирао драматургију на Факултету драмских уметности у Београду. Његова драма *не пре 4:30, нишпи после 5:00* победила је на конкурс Стеријиног позорја за савремени драмски текст и освојила награду „Слободан Селенић“. Драма *Тамо где љевају* ушла је у најужи избор на конкурс Стеријиног позорја и презентована у јавном читању у Шапцу. Текст *Овде је лепо – сечем дрво, једем љасу* премијерно је одигран у марту 2018. у Народном позоришту Београд. Драма *Како ја ово сину да објасним?* изведена је у новосадском Позоришту младих. Драматург и адаптатор *Шехерезаде* за сцену Космодром (Дорћолско народно позориште). Добитник

стипендије ФЦС-а за развој сценарија *Руйа*. Сценариста кратког играног филма *Глаг*. Филм је учествовао на бројним међународним фестивалима (Тел Авив, Солун, Херцег Нови, Изола, Софија, Букурешт...) и награђен за најбољи сценарио на фестивалу SEECS у Букурешту, а освојио је и награду публике у Мостару. Добитник награде за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“ за 2020. Аутор романа *Блудни дани курајош Цонија, Подстианар* (2020), који је био у ужем избору за НИН-ову награду и номинован за Европску награду за књижевност. *И онда ойеш, из почешка* (2023) његов је трећи роман.

ИВАН ЕРГИЋ: Одлучио сам да испричам причу из непосредног, дакле мог искуства и мени познатих искустава других колега. Што се тиче самих ликова, карактеризације и смештања у окружење, хтели смо заправо да се бавимо оним што је типично, с тим да избегнемо оно стереотипно. Наравно да увек постоје одступања од правила, али, рецимо, да смо морали проговорити о класном пореклу и породичном бекграунду, који су репрезентативни за фудбал. То је могла бити било која породица, из фавеле Јужне Америке, неког афричког села или предграђа неког европског града. Искрено, до чега нам је највише стало, јесте да огољено, аутентично и реално прикажемо како изгледа тај свет у својој позадини. Мислим да је најважније било приказати саме односе унутар породице и непосредног фудбалског окружења и миљеа. И то све без намере да се подучава или шаљу неке велике поруке, и ван икаквих калкулација да ли ће изазвати саосећање или можда нешто супротно томе.

Иван Ергић (Шибеник, 1981)

Бивши фудбалер и репрезентативац Србије. Фудбалску каријеру завршио је 2011. Његова прва збирка поезије *Бајрновски јунак* објављена је 2012, а потом објављује збирке поезије *Приручник за чекање* и *Цвеће живи на води*. Пише колумне за *Полиџику*, *Tages Anzeiger*, *Tageswoche*, загребачки недељник *Новосћи*, портал *Луиџи* и повремено за часопис *НИН*.

РЕДИТЕЉ

На први поглед повезаност фудбала, капитализма и депресије може изгледати необично, али заправо је врло стварна и дубока. Текст *Језик кољачке* истражује невероватан притисак који се ставља на фудбалере, а који је често скривен од очију јавности. Већина људи перципира фудбалере као богате и привилеговане, али та перцепција занемарује многе аспекте њиховог живота. Иако су високо плаћени, фудбалери се суочавају с невероватно кратким веком каријере – просечно свега осам година. Током тог раздобља изложени су огромном притиску за учинковитост и успех, а уз то долази и висок ризик од озледа. Према статистикама, професионални фудбалери у лигама петице претрпе у просеку 1,3 до две озледе годишње, што додатно повећава несигурност њихових каријера. Уз физичке озледе, присутан је и огроман психолошки стрес, који може довести до проблема с менталним здрављем попут анксиозности и депресије. Друштво често занемарује те „скривене трошкове“ фудбала, усредоточујући се на гламур и зараду. Ова представа покушава отворити дијалог о том невидљивом свету фудбала, који је уско повезан с капиталистичком логиком учинковитости и профита те с личним и психолошким последицама које такав систем оставља на појединце. Текст *Језик кољачке* био је посебно занимљив због неколико разлога. Прво, Иван Ергић, осим што је мој дугогодишњи пријатељ, има јединствен увид у фудбалски свет што текст чини изузетно аутен-

тичним. Његова искуства бившег професионалног фудбалера додају слој дубине и реалности причи. Друго, тема коју текст обрађује – утицај фудбала на ментално здравље и идентитет играча – ретко се истражује у позоришту. Филип Грујић и Иван Ергић успели су да створе наратив који је релевантан и провокативан, савршени спој с мојим тежњама у позоришту да покрећем дијалог о важним, често занемареним друштвеним питањима.

БОРУТ ШЕПАРОВИЋ (ЗАГРЕБ, 1967)

Дипломирао је филозофију и компаративну књижевност на Филозофском факултету Свеучилишта у Загребу, те на постдипломским студијама на DasArtsu (Напредни студији у извођачким уметностима) у Амстердаму. Његова уметничка биографија као утемељитеља, уметничког руководиоца и редитеља, истоветна је биографији Монтажстроја. Под његовим уметничким вођством од оснивања 1989. скупина Монтажстрој постаје заштитни знак другачијег позоришта у Хрватској и иностранству, задржавајући тај статус све до данас. Режирао је и водио више од 50 пројеката, представа и перформанса у продукцији Монтажстроја али и бројних институционалних позоришта. Документарним филмом *Пошрошени* улази у аудиовизуални медиј у који преноси идеју друштвено одговорне уметности на филмско платно. Трајно га занима стварање ангажованог позоришта и уметности који, далеко од експлицитнога дневнополитичког дискурса, увек наново проблематизују окружење у којем настају.

КРИТИКА

ТА ТРАВА ТАКО ЛИЈЕПО МИРИШЕ

Претпостављам да је формулација „најважнија споредна ствар на свијету“ којом се описује ногомет многим позната, али можда и помало загонетна јер ако волиш ногомет, онда га играш (или интензивно гледаш друге), а ако га не волиш, онда

су ти друге ствари важније. Иако жене такођер играју ногомет, „прави навијачи“ га прешутно сматрају мушким спортом и углавном је важнији резултат, него квалитета игре (чешће се говори о борби за лопту неголи о надигравању). Најбољи играчи пуне стадионе, постају звијезде, баснословно зарађују и пуно је тога о чему други сањају, њима доступно. Али зато морају бити издржљиви, добро расположени и увијек на располагању публици. И медијима. Називају их „модерним гладијаторима“, што свакако асоцира на „борбеност“, али у том изразу, очито, нитко не види „робовски“ живот. Наметнута слика вањског гламура и луксуза гура у позадину њихове осјећаје и хтијења све док нетко од њих не „пукне“. И напише о оном „невидљивом“, о ономе што се збива унутрини, о чему само он зна.

Управо се на то одлучио некадашњи ногометаш Иван Ергић и уз драматичара Филипа Грујића испричао причу о својој каријери и борби с депресијом „и стигмом коју та болест носи, особито у контексту професионалног спорта који за такво што нема разумијевања“ (Филип Рутин). То је позадина настанка драме *Језик коичке*.

Сценографијом се простор из свлачионице (вјешалице с одјећом и клупе) претвара у простор за тренинг (Монтажстрој – Матија Блашковић, Конрад Мулвај, Борут Шепаровић) при чему се цијело вријеме у позадини пројцирају збивања на позорници или снимке утакмица (видео и мултимедија Монтажстрој) што уз гласбу (избор Борут Шепаровић) одлично дочарава амбијент и озрачје у којем живи и стаса млади ногометаш Давид Половина (Бернард Томић): пратимо његове свакодневне исцрпљујуће тренинге, градацију односа с тренером, суиграчима, родитељима, дјевојком и медијима (Барбара Прпић) те разговоре с психијатрицом (Хрвојка Беговић). Иако су промијењена имена, темељна прича је Ергићева, а прате је разговори Половине с психијатрицом у којима њих двоје помно прате и анализирају догађаје из његовог живота (од тренинга преко пијанке у ноћном клубу до операције) испитујући посљедице које они остављају на младом ногометашу.

Под паском строгог тренера, упечатљивог Зорана Чубриле, Половина и његови суиграчи које утјеловљују Уго Корани, Тома Медвешек, Ведран Живолић, Иван Пашалић и Анђела Рамљак

напорно тренирају (иза њих се на екранима читавају тјелесне промјене) и успркос изврсној изведби коју реси допадљива уједначеност (мора да су глумци пролили доста зноја да постигну такав склад), сваки од тренинга траје сувише дуго (без обзира на документарност), што одликује и већину осталих сцена у представи (чак и прекрасан Половинин завршни монолог). Давидови сусрети с психијатрицом прекидају континуитет приче (праве сеансе су почеле након Ергићевог психичког слома) која је хронолошка па врло рано срећемо Давидове родитеље, амбициозног оца Љубу и брижну мајку Миру. Ракан Рушаидат вјерно приказује Љубу као „свезнајућег“ руралног мушкарца који не увиђа синовљеве тегобе (можда и зато што његовим примањима гради други кат обитељске куће), а њему добру протутежу остварила је Луција Шербеција у лику пожртвовне (самозатајне) маме која ипак у једном тренутку доживљава Давидову дјевојку Анђелу (Николина Пркачин) као пријетњу својој мајчинској улози. Нисам склона обиљу технологије на сцени, али су се упораба мобитела (разговори Давида и Анђеле), камере (пројекције с позорнице) и видео пројекција логично уклопили у изведбу дајући представи ново озрачје у чему се изврсно снашла Марта Жегура креирајући дресове (без дословних обиљежја), цивилну и пословну одјећу.

(...) Представа *Језик коичке* покушава макнути предрасуде о ногомету и ногометашима које су израсле из медијских, често сензационалистичких објава, али и због присутности велике количине новца. И како каже наш Половина на крају представе,

„ногOMET је лијепа игра када је игра а не борба или спектакл. Та трава тако лијепо мирише, као ливада иза куће“.

Олга Вујовић (*kritikaz.com*, 31. октобар 2024)

БОРУТ ШЕПАРОВИЋ НУДИ ПРИЧУ О НАЈМРАЧНИЈОЈ СТРАНИ СПОРТА И СВИЈЕЛЛОЈ СТРАНИ КАЗАЛИШТА

(...) Сам Шепаровић никада није крио своју залуђеност ногометом. Сада се вратио својој теми и кроз њу, користећи казалишни хиперреализам, проговорио о скривеној страни врхунског спорта, која је свакако најмрачнија у ногомету око којег се у цијелом свијету врти највише пара. Уз то је успоредио ногомет и глуму, што је ипак на овим нашим просторима помало натегнуто, и то не само због новца којег у глумишту насушно недостаје.

Унаточ томе, представа је одлична и иако би се могло разговарати о томе да је можда неких пола сата предуга, али је посве јасно да је могла настати само у ЗКМ-у, јер тамошњи глумачки ансамбл може, међу осталим, одиграти и замало прави ногометни тренинг. (...) Много је интерактивних ствари у тој представи, па тако и тај дио, гдје публика читава физичке перформансе глумаца (из провјерених извора смијемо открити да је у најбољој физичкој кондицији Уго Корани), а ту су и камере које снимају актере приче, доносећи чисте емоције и дајући одличне нагласке у причи. Ова је представа заправо пакао за глумце јер уз озбиљан физички рад, они у њој глуму „држе“ на два паралелна колосијека: један је онај класични казалишни, други филмски, док су њихова лица у гро плану на платнима за пројекцију. И управо тиме, ма колико била добро режирана и технички захтјевно сложена, осваја ова представа. У главној је улози Бернард Томић, који је након Златне арене за најбољу мушку улогу управо улогом Давида Половине у *Језику којачке* доказао свој статус тренутачно најмоћнијега младога глумца. Прецизан је у физичкој изведби, јер његов је тренинг помало суздржан, а емоционално мајсторски држи монолог на крају представе који траје и дуже од петнаест минута.

Он је глумац који размишља друкчије од других, и баш такав сјајно пристаје у ЗКМ-ову екипу, од које су сви (да си дозволимо

љубљени спортски клишеј) „оставили срце на терену“. Дословно одушевљавају Ракан Рушаидат као тата Половина и Уго Корани као највећа ногометна звијезда и посве изгубљен човјек.

Бојана Радовић (*vecernji.hr*, 23. септембар 2024)

У НОГОМЕТНОМ СТРОЈУ

(...) Један од аутора представе, Иван Ергић, бивши је ногометаш који сматра да професионални ногомет од људи прави функционалне идиоте, док Филип Грујић каже да је данас вријеме када се мора говорити о ономе што је некада био табу. Заиста, осим књиге бившег њемачког голмана Тонија Шумахера *Судачки звиждук* из 1980-их, у којој је разоткрио пуно тога шта се догађало иза затворених врата свлачионице, због чега је избачен из њемачке ногометне репрезентације, мало тога до данас знамо о тајнама професије пред којом клече милиони људи.

Приказујући један дан живота младог играча из Хрватске у некој ногометној момчади негдје у Њемачкој, од теретане, преко изгубљене утакмице до опијања и секса за једну ноћ, Шепаровић нам то данашње професионално набијање лопте приказује као мултинационалну компанију у којој је нешто што је још у вријеме Пелеа била игра сада постало тешко ринтање. Утакмица се третира као рат – пиша се крв или се добива отказ.

Сценом непрестано пролазе играчи у дресовима, тренери, лијечници, менаџери, физиотерапеути, психијатри, придруже-

ни новинари и пјеваљке, који представљају покретни спектакл прије но што утакмица уопће почне. Све мора бити савршено; играчи се купују и продају, одлазе у клубове за које никад нису чули, тренирају до изнемоглости и након што им уста запуше свежњевима новчаница и мозак исперу славом и гламуром, када штоперица откуца крај, те људе ногометни строј у правилу испљује као стару крпу.

Гледамо тренинг у реалном времену и тренера који не допушта никакво креативно искакање, сиротог оца менаџера негдје са Балкана и разговор преоптерећеног играча са психијатрицом као неком врстом умјетне интелигенције за умиривање. Тај младић полако копни и гаси се његова вјера у ногомет који је као дијете толико обожавао. У представи *Језик коњачке*, Шепаровић нам се у тросатној изведби полако увлачи под кожу, сликајући данашњу ногометну патологију живљења у распону од сјаја до очаја и коначног мрачног освјештења.

У завршном монологу, у пратњи дјечака заљубљеног у своју прву ногометну лопту, главни јунак ће рећи све; да испод тог блештавила нешто јако смрди изнутра, да се мора радити као у логору и трчати на утакмици до изнемоглости, да се више нема времена мислити, не само на љепоту игре него ни мислити уопће. Страст за надигравањем лоптом, ако још није умрла, умријет ће убрзо.

Бојан Муњин (portalnovosti.com, 8. октобар 2024)

AUTHORS

FILIP GRUJIĆ (NOVI SAD, 1995)

Graduated in Dramaturgy from the Faculty of Dramatic Arts in Belgrade. He wrote the drama *not before 4:30 AM nor after 5 AM*, which won the Sterijino Pozorje Award, as well as the Slobodan Selenić Award. He published novels *The Lustful Days of Hung Johnny*, *Tenant*, and *And Once Again, From the Beginning* (2023), as well as dramas *Where They Sing*, that was shortlisted for the Sterijino Pozorje Drama Contest and was read before an audience in Šabac; *It Is Nice Here – I Cut Trees, I Eat Beans*, that had its first performance in the National Theatre in Belgrade in March 2018; *How Do I Explain This to My Son?*, that is being performed at the Youth Theatre in Novi Sad. He worked as a dramaturge and he adapted the character of Scheherazade for the eponymous play on the Kosmodrom stage in the Dorćol National Theatre. He was awarded a scholarship by the Film Centre of Serbia for the development of the film *The Hole*. He wrote the screenplay for the movie *Hunger*, which participated in many international festivals (Tel Aviv, Thessaloniki, Herceg Novi, Izola, Sofia, Bucharest, etc.), and received the Award for the Best Screenplay at the SEECS Festival in Bucharest and the Fan Favorite Award in Mostar. He won the Borislav Mihajlović Mihiz Award in 2020. His novel *Tenant* was shortlisted for the NIN Award and the European Union Prize for Literature.

IVAN ERGIĆ (ŠIBENIK, 1981)

Ivan Ergić is a former Serbian football player and national team member. He ended his football career in 2011. He wrote three poetry collections: *Byronic Hero*, *A Manual for Waiting*, and *Flowers Live on Water*. He writes columns for *Politika*, *Tages Anzeiger*, *Tageswoche*, the Zagreb weekly *Novosti*, the portal *Lupiga*, and occasionally for *NIN*.

DIRECTOR

Borut Šeparović (Zagreb, 1967)

He graduated in Philosophy and Comparative Literature from the Faculty of Humanities and Social Sciences at the University of Zagreb, and later completed postgraduate studies at DasArts (Advanced Studies in Performing Arts) in Amsterdam. His artistic biography – as found-

er, artistic director, and director – is inseparable from the biography of Montažstroj. Under his artistic leadership since its founding in 1989, the Montažstroj collective has become a hallmark of alternative theater in Croatia and abroad, maintaining that status to this day. He has directed and led more than 50 projects, performances, and shows produced by Montažstroj, as well as various institutional theaters. With the documentary film *The Spent Ones*, he entered the audiovisual medium, transferring the idea of socially responsible art to the cinematic screen. He remains deeply committed to creating socially engaged theater and art that, far from explicit day-to-day political discourse, continuously reexamines the environment from which it emerges.

REVIEWS

THAT GRASS SMELLS SO NICE

The phrase “the most important unimportant thing in the world,” used to describe football, is likely familiar to many, though perhaps somewhat puzzling. If you love football, you play it (or avidly watch others do so), and if you do not, other things hold more importance for you. While women also play football, “real fans” tacitly consider it a male sport, where the result often matters more than the quality of play (discussions tend to focus more on ball possession than on the finesse of the game). The best players fill stadiums, become stars, earn astonishing sums of money, and live lives many dream about. But in return, they must be resilient, always in good spirits, and constantly available to the public. And the media. They are called “modern gladiators,” a term evoking “combativeness,” though no one seems to see the “enslaved” life behind it. The imposed image of external glamour and luxury pushes their emotions and desires into the background – until one of them “breaks.” And decides to write about the “invisible,” about what happens inside, what only he knows.

This is exactly what former footballer Ivan Ergić decided to do. Together with playwright Filip Grujić, he told the story of his career and his battle with depression, “and the stigma that illness carries, especially in the context of professional sports, which has no understanding for such things” (Filip Rutić). This is the background to the creation of the play *Football Boot Tongue*.

The set design transforms a locker room (with clothes hangers and benches) into a training space (Montažstroj – Matija Blašković, Konrad Mulvaj, Borut Šeparović), while scenes from the play or match footage (video and multimedia by Montažstroj) are constantly projected in the background. This, combined with the music (selected by Borut Šeparović), creates an excellent atmosphere and ambiance in which young footballer David Polovina (Bernard Tomić) lives and grows. We follow his grueling daily training sessions, the evolving dynamics with his coach, teammates, parents, girlfriend, and the media (Barbara Prpić), and his conversations with a psychiatrist (Hrvojka Begović). Though the names have been changed, the core story is Ergić’s life story, accompanied by Polovina’s sessions with the psychiatrist in which the two of them carefully analyze events in his life (from training to drunken nights at a club to surgery), examining their impact on the young footballer.

Under the strict guidance of the memorable coach Zoran Čubrilo, Polovina and his teammates – played by Ugo Korani, Toma Medvešek, Vedran Živolić, Ivan Pašalić, and Anđela Ramljak – train hard (physical changes appear on screen behind them). Despite the excellent performance, marked by appealing cohesion (the actors must have shed a lot of sweat to achieve such harmony), each training session drags on too long (regardless of the documentary feel), a characteristic that extends to most other scenes as well (even the beautiful final monologue by Polovina). David’s meetings with the psychiatrist interrupt the chronological flow of the story (real sessions began after Ergić’s psychological breakdown), so we encounter David’s parents very early – his ambitious father Ljubo and caring mother Mira. Rakan Rushaidat faithfully portrays Ljubo as a “know-it-all” rural man who fails to see his son’s struggles (perhaps because he is building a second floor on the family house with his son’s earnings), and he is well-balanced by Lucija Šerbedžija as the self-sacrificing (self-effacing) mother, who, at one point, sees David’s girlfriend Anđela (Nikolina Prkačin) as a threat to her maternal role. I am usually not fond of excessive technology on stage, but the use of mobile phones (conversations between David and Anđela), cameras (projections from the stage), and video projections were seamlessly integrated into the performance, giving the play a fresh atmosphere. Marta Žegura did an excellent job creating the uniforms (without literal identifiers), as well as the civilian and professional clothing.

(...) The play *Football Boot Tongue* attempts to challenge prejudices about football and football players – prejudices fueled by media sensationalism and the omnipresence of large sums of money. And as Polovina says at the end

of the play, "Football is a beautiful game when it is a game, not a battle or a spectacle. That grass smells so nice, like the meadow behind the house."

Olga Vujović (*kritikaz.com*, 31st October 2024)

BORUT ŠEPAROVIĆ OFFERS A STORY ABOUT THE DARKEST SIDE OF SPORTS AND THE BRIGHT SIDE OF THEATER

(...) Borut Šeparović has never hidden his obsession with football. Now, he has returned to his favorite theme and, through it – using theatrical hyperrealism – he has revealed the hidden side of elite sports, which is undoubtedly the darkest in football, a sport around which the most money circulates globally. Along the way, he compares football to acting, a comparison that feels a bit strained in our region, and not just because of the chronic lack of funding in the theater world.

Nevertheless, the play is excellent. One could argue that it is perhaps half an hour too long, but it could only have been created at ZYT (Zagreb Youth Theater), because the acting ensemble there is capable of performing what amounts to a real football training session on stage. (...) There are many interactive elements in the play, including one part where the audience assesses the actors' physical performance (from verified sources, we can reveal that Ugo Korani is in the best physical shape). Cameras also film the actors, capturing raw emotion and adding excellent emphasis to the narrative. This play is, in fact, a kind of hell for the actors, because alongside intense physical effort, they must act on two parallel tracks: one is traditional theater, and the other is cinematic, with their faces shown in close-up on projection screens. And it is precisely this, no matter how well directed and technically demanding, that makes the play so powerful.

In the lead role is Bernard Tomić, who, after winning the Golden Arena for Best Actor, confirms his status as the most powerful young actor of the moment with his portrayal of David Polovina in *Football Boot Tongue*. He is precise in his physical performance – his training is somewhat restrained – but he masterfully delivers an emotional monologue at the end of the play that lasts more than fifteen minutes.

He is an actor who thinks differently from others, and that quality fits perfectly with ZYT's ensemble, all of whom (to borrow a beloved cliché) "left their hearts on the field." Rakan Rushaidat is captivating as David's father, and Ugo Korani stuns as the biggest football star and a completely lost soul.

Bojana Radović (*Večernji.hr*, 23rd September 2024)

IN THE FOOTBALL MACHINE

(...) One of the authors, Ivan Ergić, a former footballer himself, believes professional football turns people into "functional idiots," while Filip Grujić argues that this is a time when taboos must be confronted. Indeed, aside from former German goalkeeper Toni Schumacher's 1980s book *Blowing the Whistle*, which exposed the behind-the-scenes reality of the locker room and got him expelled from the German national team, little is still known about the secrets of this profession, one that millions revere.

Through the depiction of a single day in the life of a young Croatian player in some German football club, spanning from the gym, a lost match, drunkenness, to a one-night stand, Šeparović shows that what used to be a game during Pelé's era has now become a grueling corporate grind. A match is treated like war – one bleeds or gets fired.

Players in jerseys, coaches, doctors, managers, physiotherapists, psychiatrists, journalists, and showgirls continuously stream across the stage, forming a spectacle even before the match begins. Everything must be perfect. Players are bought and sold, sent to clubs they have never heard of, trained to exhaustion, and once their mouths are stuffed with wads of cash and their minds cleansed by fame and glamour, the football machine spits them out like old rags when the stopwatch runs out.

We witness a real-time training session and a coach who tolerates no creative deviation, a poor father-manager from the Balkans, and an overloaded player speaking to a psychiatrist who resembles a kind of AI designed to calm him down. This young man slowly fades, losing faith in the sport he once adored as a child. In *Football Boot Tongue*, Šeparović, throughout a three-hour performance, creeps under the audience's skin, painting a vivid portrait of today's football pathology, from brilliance to despair, and ultimately to a dark awakening.

In the final monologue, accompanied by a boy in love with his first football, the main character reveals everything: beneath all the glitz, something inside reeks; the work feels like a labor camp, the running on the field is endless; there is no longer time to think – not about the beauty of the game, nor anything at all. The passion for playing, if not already dead, will die soon.

Bojan Munjin (*portalnovosti.com*, October 8th 2024)